

Nellie Bodenheim.

oogen er met recht de groote waarde van uitmaakt, ontgaat het prentenboek-lezend kinderpublik. Bovendien is Van Hoytema een modern mensch, met al de verfijning die onzen tijd kenmerkt, en ook spreekt uit hem, een al zijn werk doortrillende nervositeit, het is niet kern-gezond en sluit zich daarom geenszins aan bij die sfeer der jeugd waarin — laten wij het tenminste hopen — prille kracht en bloesemende frischheid heerschen. Dan wil ik nog opmerken dat Van Hoytema, mede gevolg van zijne samenstelling, eene neiging vertoont tot het karikaturale, een soort verholten spot. Zijn wat cynische levensbeschouwing (men zie de Februariplaat van zijn kalender 1910) zit hem in den weg, dat wil zeggen, natuurlijk alleen bij het maken van zijn kinderkunst. Hoe gaarne wij den kunstenaar in elk opzicht de meest onbegrensde vrijheid doen genieten, waar hij zich wendt tot de jeugd, daar moeten wij hem bijzondere eischen, ja zelfs grenzen stellen.

Men voelt het verschil, ontwijfelbaar véel en véel grooter kunstenaar en veel vaardiger en grondiger technicus dan mejuffrouw Bodenheim, stel ik deze laatste boven hem waar het geldt kunst en kinderlijken zin tot eene harmonische eenheid te doen groeien.

Het aesthetisch-paedagogisch element ontbeert Van Hoytema, ik bedoel hiermee dat hij de kleinen geen dingen voorzet, die voor hen begrijpelijk en genietbaar zijn en hen toch voeren in een zekere richting van schoonheid-erkenning en waardeering, maar dat hij hen ineens, zonder voorbereiding een schoonheid geeft, die voor hen in het essentiele onbegrijpelijk is.

Een schilder staan drie dingen ten dienste om zijn ontroering op eene kunstzinnige wijze weer te geven, dat zijn: de vorm, de kleur

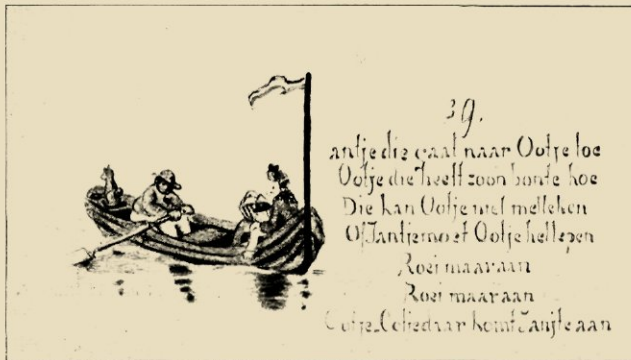
en de expressie, bijvoorbeeld de uitdrukking in het gelaat van een mensch, in een eenzaam huisje en in vele andere zaken. Een etscher of teekenaar mist de kleur, hoewel toch de verschillende nuancen tusschen zwart en wit tot zijn dienst staan. Men mag dit niet als een tekort in deze procedés beschouwen, er staat tegenover dat het de verbeelding meer vrij spel laat. In de silhouetten evenwel die Nellie Bodenheim gekozen heeft om hare boekjes te illustreeren, staat haar slechts de vorm ten dienste (hieruit volgt dat zij de phantasie nóg minder aan banden legt, zij maakt daardoor het aanschouwen soms moeilijker, maar niettemin genotvoller) en die weet zij te beheerschen met een kracht, met een

virtuositeit die inderdaad naar het volmaakte streeft. Zij kent de bijzondere eischen welke de door haar gekozen vorm stelt door en door. Hoe weet zij in die kleine zwarte vertrekjes een innigheid, een ge-

voeligheid te geven, die somtijds waarlijk ontroerend is.

Het groote verschil tusschen haar werk en dat van Jhr. Jan Feith is dan ook dat Nellie Bodenheim in haar zwartjes meer het innerlijke, het innerlijke wezen der figuren geeft, terwijl Jan Feith zich in zijn plaatjes richt op het belachelijke, grotesque uiterlijke. Is in Nellie Bodenheim's werk niet zelden den humor, dat wonderlijk-onscheidbare mengsel van getempered weemoed en zacht oplichtende vreugdigheid, in Jan Feith vind ik het grappige, de oppervlakkige, wat grove guitigheid van een onschuldige klucht; ook geeft hij meer de actie, mejuffrouw Bodenheim het gevoel.

Ik houd veel van het werk van Nellie Bodenheim en wanneer dit uit deze bespreking moge blijken, zoo reken ik mijn taak ten

TEKENING VOOR PRENTENBOEK.